

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (S. Stratan)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (V. Clima, A. Malfi, E. Palanciuc)

DECIZIE

05 decembrie 2018

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al
Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Nicolae Craiu
Svetlana Filincova
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Claudia Carauș, reprezentată de avocatul Oleg Spînu,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Claudia Carauș împotriva lui Iurie Karanghel privind încasarea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei din 16 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins recursul declarat de Claudia Carauș și s-a menținut hotărîrea din 16 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a ț ă :

La 25 noiembrie 2015, Claudia Carauș, reprezentată de avocatul Oleg Spînu, a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Iurie Karanghel privind încasarea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii a indicat că, la 05 iunie 2014, aproximativ ora 10.10, Iurie Karanghel, deplasându-se cu bicicleta pe str.xxxxxx, ignorînd prevederile pct.45 alin. (1) din Regulamentul Circulației Rutiere, a tamponat pietonul Claudia Carauș, născută la xxxxxxxx.

La 05 septembrie 2013 a fost întocmit procesul-verbal de constatare a contravenției prin care Iurie Karanghel a fost recunoscut vinovat în comiterea contravenției prevăzute de art.242 alin. (2) Cod contravențional și sancționat cu 50 unități convenționale, echivalentul a 1000 lei și 6 puncte de penalizare.

La 18 septembrie 2013, ora 12.43, Iurie Karanghel a achitat amenda contravențională în mărime de 1000 lei.

A menționat că în rezultatul tamponării cu bicicleta, pietonului Carauș Claudia i-au fost cauzate leziuni corporale pentru care a fost necesar tratament medical suportînd cheltuieli în mărime de 6314,55 lei.

Prin vătămrile corporale cauzate, ținînd cont că a atins și vîrsta de 60 ani, a avut de suportat sentimente de neliniște, insomnie, frustrare, asta în contextul în

care pîrîtul nu a manifestat nici un semn prin care să ceară scuze și nici nu a dorit să achite prejudiciul material. Consideră pe deplin justificată cerința cu privire la încasarea prejudiciului moral în mărime de 100 000 lei.

Reclamanta a solicitat, încasarea din contul lui Iurie Karanghel a prejudiciului material în mărime de 6314,55 lei, prejudiciului moral în mărime de 100 000 lei, a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 5000 lei, cât și cheltuielile de judecată în mărime de 67,45 lei.

Prin hotărîrea din 16 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Claudia Carauș împotriva lui Iurie Karanghel privind încasarea prejudiciului material și moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

S-a încasat de la Iurie Karanghel în beneficiul Claudiei Carauș sumele de 6314,55 lei cu titlu de prejudiciu material, suma de 5000 lei cu titlu de prejudiciu moral, suma de 4000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică și 60 lei cu titlu de cheltuieli de judecată, în rest pretențiile s-au respins ca neîntemeiate.

S-a încasat de la Iurie Karanghel în beneficiul statului suma de 289,43 lei, cu titlu de taxă de stat.

Prin decizia din 16 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Claudia Carauș și s-a menținut hotărîrea din 16 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanța de apel, cu referire la circumstanțele cauzei, a constatat că prima instanță a stabilit corect raportul dedus judecății, circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii au fost stabilite și elucidate pe deplin, probelor prezentate le-a dat o apreciere completă, obiectivă, hotărîrea fiind legală și întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor și intereselor legale ale participanților la proces.

A stabilit că, instanța de fond întemeiat a ajuns la concluzia privind admiterea parțială a acțiunii referitor la prejudiciul moral or, prima instanță a ținut cont de faptul că reclamantei i s-au cauzat suferințe de ordin psihic prin recuperarea îndelungată în urma leziunilor ce i-au fost provocate, fiindu-i cauzat un disconfort și neliniște, rezultate și din vîrsta reclamantei.

A constatat că instanța de fond întemeiat a ajuns la concluzia privind admiterea parțială a pretenției privind încasarea cheltuielilor de asistență juidică în mărime de 4000 lei, stabilind că suma dată este reală, necesară și rezonabilă și corespunde volumului de muncă a avocatului, ținînd cont de faptul că acțiunea a fost admisă parțial.

La 17 august 2018, Claudia Carauș, reprezentată de avocatul Oleg Spînu, a declarat recurs, solicitînd casarea integrală a deciziei din 16 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău și a hotărîrii din 16 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru cu emiterea unei hotărîri noi de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat dezacordul său cu decizia adoptată de instanțele ierarhic inferioare și a redat circumstanțele de fapt și de drept indicate pe parcursul examinării cauzei.

A menționat că instanța de apel a emis o decizie ilegală, neîntemeiată și nemotivată.

În conformitate cu art.434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului atestă faptul că decizia din 16 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată pentru cunoștință părților la proces la 06 iulie 2018 (f.d. 198), însă la dosar lipsește confirmarea recepționării acesteia.

Prin urmare, recursul declarat de Claudia Carauș, reprezentată de avocatul Oleg Spînu la 17 august 2018, se consideră a fi depus în termenul prevăzut de lege.

Prin încheierea din 21 noiembrie 2018 a Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Claudia Carauș, reprezentată de avocatul Oleg Spînu, a fost considerat admisibil (f.d. 215).

În conformitate cu art.441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art.442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărîrii atacate, fără a administra noi dovezi.

La data de 10 octombrie 2018, în adresa intimatului Iurie Karanghel a fost expediată copia recursului declarat de Claudia Carauș, reprezentată de avocatul Oleg Spînu, cu înștiințarea de a depune referință la recurs, drept care intimatul nu la valorificat.

Potrivit prevederilor art.444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Analizând argumentele invocate în cererea de recurs pe baza materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis cu modificarea deciziei din 16 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău și a hotărîrii din 16 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

În conformitate cu art.445 alin. (1) lit. e) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să modifice decizia instanței de apel și/sau hotărîrea primei instanțe.

La caz s-a constatat că Claudia Carauș, prin cererea de chemare în judecată formulată, a solicitat încasarea de la Iurie Karanghel a prejudiciului material în mărime de 6314,55 lei, prejudiciului moral în mărime de 100 000 lei, a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 5000 lei, cât și cheltuielile de judecată în mărime de 67,45 lei (f.d. 4-6).

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză, prima instanță, prin hotărîrea din 16 noiembrie 2017, a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Claudia Carauș împotriva lui Iurie Karanghel privind încasarea prejudiciului material și moral, cât și compensarea cheltuielilor de judecată, a încasat de la Iurie Karanghel în beneficiul Claudiei Carauș sumele de 6314,55 lei cu titlu de prejudiciu material, suma de 5000 lei cu titlu de prejudiciu moral, suma de 4000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică și 60 lei cu titlu de cheltuieli de judecată, în rest pretențiile s-au respins ca neîntemeiate.

S-a încasat de la Iurie Karanghel în beneficiul statului suma de 289,43 lei, cu titlu de taxă de stat (f.d. 136, 141-145).

Instanța de apel prin decizia din 16 mai 2018, a respins apelul declarat de Claudia Carauș și a menținut hotărârea din 16 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 188-197).

Conform art.24 alin.1 al Constituției Republicii Moldova, statul garantează fiecărui om dreptul la viață și la integritate fizică și psihică.

Conform art. 14 alin. (1), (2) Cod civil, persoana lezată într-un drept al ei poate cere repararea integrală a prejudiciului cauzat astfel. Se consideră prejudiciu cheltuielile pe care persoana lezată într-un drept al ei le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului încălcat, pierderea sau deteriorarea bunurilor sale (prejudiciu efectiv), precum și beneficiul neobținut prin încălcarea dreptului (venitul ratat).

După cum rezultă din actele cauzei la 05 iunie 2013, aproximativ ora 10.10, Iurii Karanghel, deplasându-se cu bicicleta pe str.xxxxxxxx, a ignorat prevederile art.45 alin. (1) din Regulamentul Circulației Rutiere, tamponând pietonul Claudia Carauș. Ca rezultat, la 05 septembrie 2013 în privința lui Iurie Karanghel, a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție seria MAI 02 nr.251760, iar prin decizia agentului constatator privind aplicarea sancțiunii din 05 septembrie 2013, Iurie Karanghel a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute de art.242 alin. (2) Cod contravențional, fiindu-i stabilită amendă în mărime de 50 unități convenționale, ce constituie 1000 lei și 6 puncte de penalizare (f.d. 16-17).

Conform explicațiilor reclamantei, amenda în mărime de 1000 lei a fost achitată la 18 septembrie 2013 de către Iurie Karanghel. Totodată acesta nici nu a contestat legalitatea procesului-verbal cu privire la contravenție, astfel fiind de acord cu fapta care i se impută, or, probe ce ar confirma contrariul nu au fost prezentate instanței.

În rezultatul tamponării cu bicicleta de către Iurie Karanghel, pietonul Claudia Carauș a suportat traumă cranio-cerebrală închisă manifestată prin comoție cerebrală; fractura oaselor nazale cu deplasare; hematom periorbital pe dreapta; excoriații pe față; fractura rădăcinilor dinților 13, 25, 26, care au fost produse în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contondent dur, posibil în timpul și circumstanțele indicate, care condiționează dereglarea sănătății de scurtă durată și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare ușoară, fapt confirmat prin Raportul de constatare medico-legală nr.1528/D din 30 iulie 2013. Totodată contuziile țesuturilor moi epicraniene nu se supun aprecierii medico-legale din motivul nespecificării prin ce se exprim aceste contuzii (echimoze, edem, excoriații) (f.d. 25-27).

Reclamanta a urmat tratamentul prescris de medici, suportând cheltuieli în mărime de 6314,55 lei, fapt confirmat prin bonurile de plată anexate la materialele cauzei (f.d. 9-15, 41).

În acest context, instanța de recurs reține ca fiind justă constatarea primei instanțe, menținută de instanța de apel că, Iurie Karanghel a fost atras la răspundere contravențională în baza art. 242 alin. (2) Cod contravențional pentru încălcarea de regulilor de circulație rutieră soldată cu cauzarea de vătămări corporale ușoare victimei, și că între acțiunile lui Iurie Karanghel și urmările prejudiciabile survenite sub forma cheltuielilor materiale și suferințelor morale a Claudei Carauș, există legătură de cauzalitate directă, circumstanțe care impune obligația de reparare a prejudiciului delictual cauzat.

Conform art. 1398 alin. (1), (2) Cod civil, cel care acțiunează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune. Prejudiciul cauzat prin fapte licite sau fără vinovăție se repară numai în cazurile expres prevăzute de lege.

Colegiul reține, că pentru apariția răspunderii delictuale, este necesară existența unui fapt juridic, temeiul răspunderii delictuale constituind o totalitate de elemente esențiale formulate de legiuitor ca necesare și suficiente pentru angajarea răspunderii civile delictuale. Condițiile necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale sunt: prejudiciu propriu zis în expresie reală, confirmat prin mijloace probatorii pertinente, fapta ilicită, raportul causal dintre fapta ilicită, prejudiciu și vinovăție. Lipsa unei condiții din enumerate mai sus, potrivit regulii generale, exclude răspunderea delictuală, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Conform prevederilor art. 1416 alin. (1) Cod civil, instanța de judecată stabilește felul despăgubirii în funcție de circumstanțe. Ea va lua hotărâre diferită de cererea păgubitului numai din motive întemeiate.

Art.1418 alin. (1) Cod civil, prevede că în caz de vătămare a integrității corporale sau de altă vătămare a sănătății, autorul prejudiciului are obligația să compenseze persoanei vătămate salariul sau venitul ratat din cauza pierderii sau reducerii capacității de muncă, precum și cheltuielile suportate în legătură cu vătămarea sănătății – de tratament, de alimentație suplimentară, de protezare, de îngrijire străină, de cumpărarea unui vehicul special, de reciclare profesională etc.

Conform art. 45 alin. (1) Cod contravențional, dacă prin contravenție a fost cauzat un prejudiciu, persoana prejudiciată este în drept să-și valorifice pretențiile civile în procedură civilă.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră întemeiată concluzia instanțelor de judecată privind admiterea pretențiilor în partea reparării prejudiciului material pretins în mărime de 6314,55 lei or, la materialele dosarului au fost prezentate probe pertinente și admisibile, care confirmă cauzarea leziunilor corporale Claudiei Carauș și suportarea reală a acestor cheltuieli de tratament.

Conform art.1422 alin.(1) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.

Art.1423 Cod civil prevede că, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Prin prisma normelor legale sus-menționate și reieșind din specificul cererii de chemare în judecată, Colegiul consideră corectă concluzia instanțelor de judecată că reclamantei i s-au cauzat suferințe de ordin psihic prin recuperarea îndelungată în urma leziunilor ce i-au fost provocate, fiindu-i cauzat disconfort și

nelineiște, toate amplificate și datorită vârstei reclamantei. Totodată, instanțele inferioare incorect au determinat mărimea compensației pentru prejudiciul moral cauzat Claudiei Carauș ca urmare a acțiunilor prejudiciabile ale lui Iurie Karanghel. Or, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că compensația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire.

De asemenea, la determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral o importanță deosebită au valorile morale lezate pentru persoana vătămată. În cazul suportării unui prejudiciu moral, fiecare persoană vătămată acordă o prețuire diferită valorilor lezate.

Reieșind din prevederile legale enunțate și din circumstanțele de fapt stabilite la caz, Colegiul constată obligația pârîtului de reparare a prejudiciului moral rezultat din acțiunile sale nelegitime, consecințele negative ale cărui s-au răsfrînt incontestabil asupra sănătății și modului de viață a Claudiei Carauș după accident. Aici, cu referire la art.1423 Cod civil, Colegiul reiese din caracterul și gravitatea suferințelor psihice și fizice suportate, avînd în vedere circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul pentru reclamantă caracterul leziunilor primite. În timpul tamponării comise de către Iurie Karanghel, indiscutabil că reclamanta s-a speriat și a suportat un puternic stres, după cum a și susținut în ședința de judecată, suferind intense dureri fizice ca rezultat a traumelor suportate.

Cuantumul compensației acordate depinde și de durata menținerii consecințelor vătămării. Prejudiciile morale pot fi temporare sau permanente. Leziunile sau vătămarile permanente sunt resimțite de persoana vătămată toată viața și de aceea sunt mai grave.

La caz, durerile fizice a Claudiei Carauș au fost de durată, avînd în vedere fișa medicală a bolnavului stomatologic nr.75 din 08 iulie 2013 (f.d. 38-40), care confirmă că Claudia Carauș în perioada 08 iulie 2013 pînă la 13 februarie 2014 a vizitat medicul stomatolog în vederea supunerii unui tratament medical pentru înlăturarea consecințelor accidentului (au fost distruse protezele dinților și fracturate rădăcinile dinților 13, 25, 26).

Urmează de menționat și vârsta de 60 ani a Claudiei Carauș în momentul producerii accidentului, cît și comportamentul de care a dat dovadă Iurie Karanghel după producerea accidentului care nu s-a interesat de soarta persoanei accidentate, pe perioada de mai mult de 5 ani dînsul nu a compensat prejudiciul material prin ce a provocat intimatei stări permanente de stres, nervozitate, anxietate și retrăiri, inclusiv și prin procesul judiciar care se desfășoară din 25 noiembrie 2015.

Prin urmare, luînd în considerație principiul compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral raportate la suferințele morale cauzate Claudiei Carauș, gradul suportării de către aceasta a suferințelor psihice și fizice, circumstanțele în care s-a comis fapta, Colegiul apreciază mărimea prejudiciului moral în sumă de 10 000 lei, drept compensare echitabilă, menită să aducă satisfacție reclamantei, prejudiciul moral în sumă de 100 000 lei pretins de aceasta fiind exagerat și nejustificat în cazul dat.

În temeiul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului, criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire, se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit.

Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

În consecința celor relatate, instanța de recurs apreciază că în cauză sunt motive de a majora cuantumul prejudiciului moral stabilit de instanțele judecătorești pentru a fi încasat în beneficiul Claudiei Carauș până la 10 000 lei, sumă care, în opinia instanței de recurs, poate fi considerată ca o compensare ce ar aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate, Claudia Carauș.

Prin urmare, având în vedere faptul că circumstanțele pricinii au fost constatate de către instanța de apel, verificarea suplimentară a cărorva dovezi nefiind necesară, Completul Colegiului, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Claudia Carauș, reprezentată de avocatul Oleg Spînu, a modifica decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, majorând suma încasată din contul lui Iurie Karanghel în beneficiul Claudiei Carauș cu titlu de prejudiciu moral de la 5000 lei până la 10 000 lei, iar în rest de a menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. e) Cod de procedură civilă, Completul Colegiului, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Claudia Carauș, reprezentată de avocatul Oleg Spînu.

Se modifică decizia din 16 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 16 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Claudia Carauș împotriva lui Iurie Karanghel privind încasarea prejudiciului material și moral, după cum urmează:

Se majorează suma încasată din contul lui Iurie Karanghel în beneficiul Claudiei Carauș cu titlu de prejudiciu moral de la 5 000 (cinci mii) lei până la 10000 (zece mii) lei.

În rest, decizia din 16 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 16 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Tatiana Vieru

judecătorii

Maria Ghervas

Nicolae Craiu

Svetlana Filincova

Victor Burduh